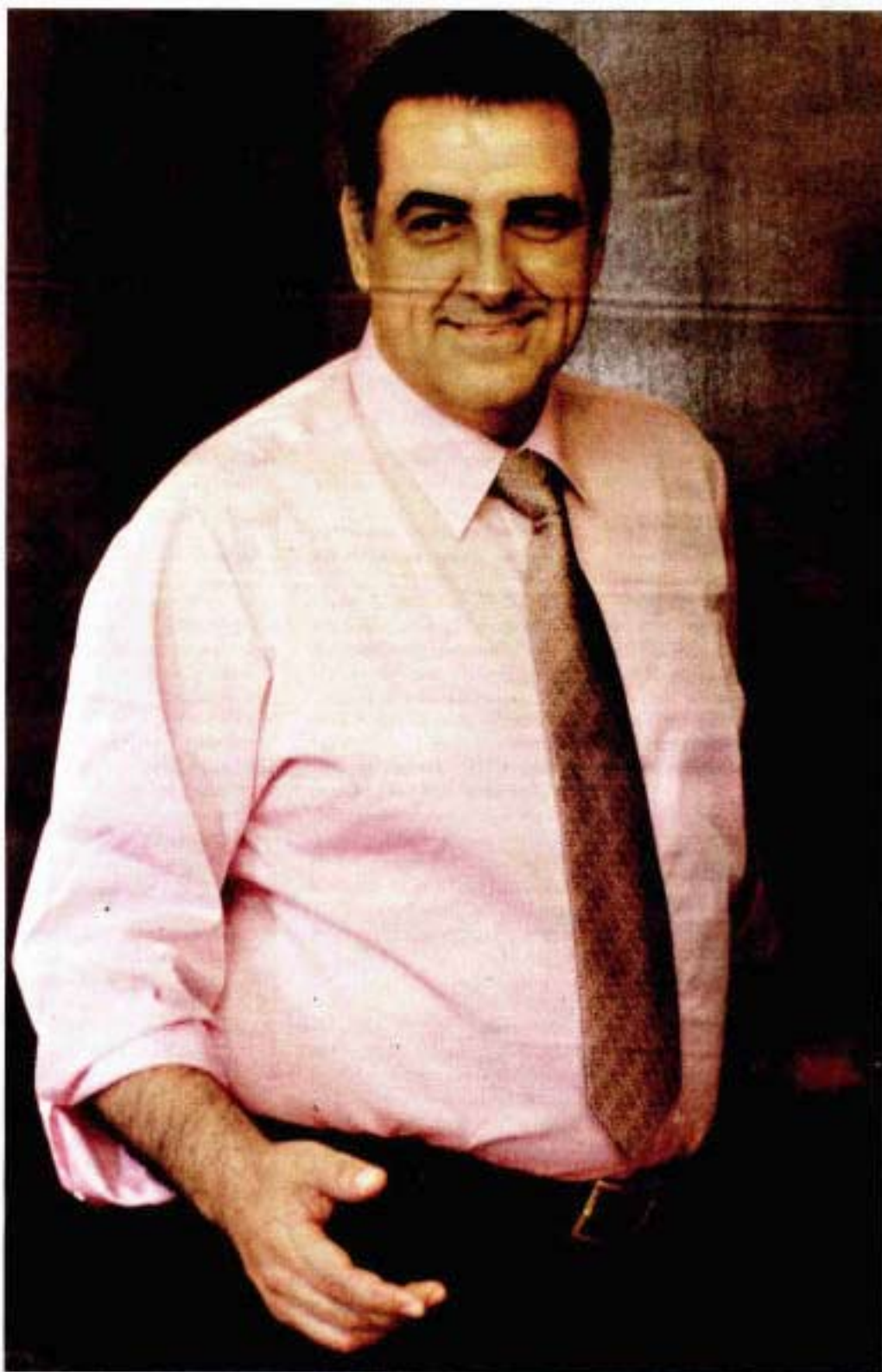

BiH i Hrvatska su jedinstven ekonomski prostor

Mi smo komplementarne ekonomije, mi smo jedinstven ekonomski prostor i tako mora ostati. To je interes naroda s obje strane granice • Ne slažem se s tvrdnjom da ovlasti predsjednika RH nisu velike, o čemu se u Hrvatskoj često govori • Hrvatskoj nitko ne može odreći pravo da spaja svoj teritorij

? Što Vas je motiviralo da se kandidirate za predsjednika Republike Hrvatske?

- U mladosti se nisam bavio politikom. Kada je '89. godine na europskoj sceni došlo do tektonskog poremećaja, koji se u to vrijeme morao odraziti i na Hrvatsku, smatrao sam da se trebam uključiti u te procese i ušao sam tada u politiku. To je bio početak. Danas je Hrvatska u ozbiljnim ekonomskim teškoćama. Ove teškoće nisu kratkoročne i nisu prolazne. Globalna kriza je dodatno zakomplicirala naše unutarnje probleme, ali odlazak i nestanak globalne krize neće riješiti hrvatske probleme. To je ono što je ključno. U tome vidim izazov.

Sebi nikada ne bih mogao oprostiti da za 10 ili 15 godina, kada sve prođe, nemam pravo govoriti o ovom vremenu kao aktivni sudionik, nego kao netko tko je stvari promatrao sa strane.

? Ne želite biti promatrač?

- Ne želim izgledati kao ona dva lika iz Muppet showa, koji stoje na galeriji i zajedljivo komentiraju. Želim biti unutra, izravno sudjelovati u rješavanju problema. Želim animirati što više ljudi da se uključe u pokušaj zaokreta u načinu promišljanja i filozofiji života u Hrvatskoj. Hrvatski građani su naučili dugi, dugi niz godina živjeti na način da rad nije temeljna vrijednost, nego je temeljna vrijednost kako ćemo "pravilno" i "pošteno" raspodijeliti ono što nemamo i što nije naše. Taj zaokret je bolan. Ali je nužan i to je moja osnovna ideja.

Emotivan odnos

? Među ljudima koji su se dosad službeno kandidirali za predsjednika Republike, Vi ste jedini Dalmatinac i jedini gospodarstvenik. Što mislite, hoće li Vam to u kampanji pomoći ili odmoći?

- To što sam Dalmatinac ne znači ama baš ništa. Činjenica da sam ekonomist, mislim da bi mi

mogla pomoći utoliko što lakše, iskrenije i s više argumenata mogu braniti svoje stavove kada je u pitanju obrana hrvatskog integriteta u gospodarskom smislu.

? Namjeravate li voditi kampanju u Bosni i Hercegovini?

- Ne. Iako sam redovito u Bosni i Hercegovini, gdje sudjelujem na svakom relevantnom gospodarskom skupu. Ponovit ću ono što sam dosad puno puta rekao bez ikakvih političkih aluzija: Bosna i Hercegovina i Hrvatska su jedinstveni ekonomski prostor. To potvrđuje i razina urednosti međusobnih odnosa kada je u pitanju gospodarstvo, i visina međusobne robne razmjene koja i Hrvatsku i BiH svrstava među vodeće partnere. Prema Bosni i Hercegovini imam poseban emotivni odnos. Kada je prvi civilni zrakoplov 1996. sletio u Bosnu i Hercegovinu a to je bio zrakoplov Croatia Airlinesa sa sto hrvatskih direktora kojima sam bio na čelu, kada smo dva sata kružili iznad Sarajeva jer nas francuska kontrola leta nije htjela pustiti da sletimo, mislim da smo tada zapravo slomili podjelu Bosne i Hercegovine. Nakon toga BiH je postala jedinstveno tržište, nije više bilo onih podjela koje smo imali prije. A rezultate toga vidimo svaki dan. Stotine tisuća radnih mjesta s jedne i druge strane granice dviju država danas zavise od te naše međusobne suradnje. Puno je stvari koje me vežu i sigurno ću doći u Bosnu i Hercegovinu bar nekoliko puta zbog ovih tema. Ali, klasičnu kampanju u BiH neću voditi. Mislim da nije nužna.

? Vaš predizborni slogan je "Treći hrvatski predsjednik - jamac gospodarske stabilnosti". Može li se to protumačiti: gospodarstveno stabilna Hrvatska i BiH ekonomski stabilnija?

- To je sigurno. Ispričat ću vam moje iskustvo. Bio sam s predsjednikom Mesićem na pu-

MUPPET SHOW
Ne želim izgledati kao ona dva lika iz Muppet showa, koji stoje na galeriji i zajedljivo komentiraju. Želim biti unutra, izravno sudjelovati u rješavanju problema

? **Hoće li se time odnosi između zemalja poremetiti?**

- Mislim da ne. Moramo doći u fazu kada ne tražimo razlog da svagdje jedni drugima nešto zamjerimo, nego da otvorimo prostor razumijevanju međusobnih interesa. Za nas je vitalni interes nastavak izgradnje autoceste koja će ići od Ploča, dalje na Dubrovnik, Crnu Goru i spojiti se na jugoistok poluotoka. To je vrlo važno, od interesa za doista široki krug zemalja. Ono što se previše rasteže, po meni bez razloga, to je izgradnja koridora Vc. Moramo pod hitno povezati Ploče preko Sarajeva pravcom na Osijek i dalje, prema Mađarskoj. To je isto tako jedan od vitalnih interesa.

Arbitraža iz Zagreba je donosila zlo Hrvatima u BiH

Prema Vašoj procjeni, hoće li se dva HDZ-a u BiH ujediniti?

- To će ljudi ondje sami procijeniti. Kao što sam rekao, svaki dosadašnji pokušaj da se iz Zagreba arbitrira, donio je zlo hrvatskom narodu u BiH. Zagreb jedino ima dužnost pomoći u izgradnji infrastrukture od vitalnog značaja za hrvatski narod i za druge narode tamo gdje se oni susreću i surađuju. To je pitanje osiguravanja potpore, od razvoja obrazovnog sustava do pomoći u nekim tehničkim pitanjima, ondje gdje je to interesantno za BiH.

Jer, znate, pomoći Bosni i Hercegovini u cjelini, znači pomoći i hrvatskom narodu. Ali, nikakvo tutorstvo, nikakva sugestija, nikakav pokušaj uplitanja u te odnose ne nosi dobro. Principijelni stav je sve. Principijelni je stav da moj narod ima dvije države, Hrvatsku i BiH. Ja to tako gledam, i drukčije ne mogu gledati.

Meni se sviđa ideja da se poveže zapadni dio, koji bi išao preko Banja Luke na Kupreško polje, prema Splitu. Izgradnja tih prometnica predstavlja amalgam koji će trajno povezati ta dva prostora i, uvjeravam vas, bitno pomoći podizanju standarda ljudi. A most koji će se graditi ima ne samo vitalno značenje za cijeli krajnji jug Hrvatske, nego i duboko ekonomsko značenje jer aktivira prostor Pelješca koji je umrtvjen a potencijalno je turistički i razvojno za Hrvatsku iznimno važan. Tako da ovdje nema ili-ili, ovdje je i-I. Radi se o dvije važne vertikale preko Bosne i Hercegovine, Jonskoj cesti i Pelješkom mostu. Most ima svoju dimenziju ali ne ovog značaja kao što ima mreža autoceste o kojoj sam sad govorio.

? **Ako postanete predsjednik Republike, kako vidite sadašnjost i budućnost ove regije?**

- Regiju vidim kao skup samostalnih država povezanih u ekonomskom i političkom prostoru Europe. Slovenija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Srbija, Crna Gora, Kosovo, Makedonija, Albanija, sve te zemlje koje su izišle iz bivše jugoslavenske federacije moraju se sutra na europskom tlu naći povezane zajedničkim interesima, dijeleći jedinstvene europske vrijednosti. Uostalom, snaga te regije se najbolje vidi kada se glasa za Pjesmu Eurovizije.

? **Mislite da su rezultati tog glasovanja realni?**

- Nije uopće pitanje jesu li realni ili ne, nego je riječ o logici. Vjerojatno ste primijetili da Skandinavci glasove distribuiraju među sobom a tako se distribuiraju i glasovi među zemljama naše regije. E, ova logika mora doći u politiku! Meni ne može nitko biti bliži nego što su mi bliski Bosna i Hercegovina, Srbija, Slovenija, Crna Gora, Mađarska, Italija, Austrija. To su moji susjedi, prijatelji, to su moji saveznici i ja sam njihov saveznik. Jednostavno, to je naš interes. Jedini način da se oslobodimo naslijeđa rata, da se od toga obranimo jest da postanemo svjesni, pametni i da gledamo druge što rade. To je jedini put, drugog puta nema. Jačanje međusobnih odnosa zalag je sreće svih naroda u regiji. Ja uvijek govorim: ako kuću imate u dobroj četvrti, vaša kuća vrijedi više nego ako je ista ta kuća u lošoj četvrti. Da naši susjedi prosperiraju, to je hrvat-

zme i svoj autoritetom, jer je biran direktno od naroda.

? **Koji bi bio Vaš prvi potez?**

- Mobilizirao bih direktne ovlasti predsjednika a to su gospodarska diplomacija u funkciji ekspanzije hrvatskog gospodarstva, te obavještajno-sigurnosni sustav u pogledu podrške diplomaciji, ali i u protu-obavještajnom djelovanju. Hrvatska je kao i mnoge tranzicijske zemlje često izložena neregularnoj konkurenciji zbog neizgrađenih sustava kontrole kvalitete i niza drugih razloga. Postoji i treće, podjednako važno područje djelovanja: Hrvatska je danas davateljica pomoći, kada je u pitanju održavanje mira diljem svijeta, više nije u poziciji da prima tuđu pomoć, među ostalim je i nestalna članica Vijeća sigurnosti UN-a, i time je osigurala svoju vanjsko-političku stabilnost. Ali, sada vojni sektor, dakle, oružane snage moraju odraditi svoju temeljnu funkciju koju imaju u svim razvijenim zemljama svijeta, a to je da budu inicijatori gospodarske aktivnosti. Pogotovo sada, kada je Hrvatska članica NATO-a, i to u dva segmenta: potpore onim projektima koji se mogu realizirati na međunarodnom tržištu u okviru NATO-a i, ono što je također posebno važno, to je potpora znanstveno-istraživačkom radu. Jer, ako danas promatrate prostor gdje se najznačajnije događaju nova znanstvena otkrića, to je prostor upravo vojne tehnologije, a kroz ta istraživanja osvajaju se prostor novih znanja koja se kasnije primjenjuju u civilnom sektoru.

Kada me pitate što bi bilo prvo, to bi bilo prvo, motivacija

tu u Sjedinjenim Državama, kada nas je vrh demokratske stranke u Californiji primio na ručku. Do mene je sjedio jedan od ključnih ljudi Demokratske stranke. On me je tada upitao: Kako bismo mi vama mogli jednog dana pomoći kada dođemo na vlast da Hrvatska ubrza svoj ekonomski napredak, približavanje Europskoj Uniji itd., da ostvari one osnovne ciljeve koje je Hrvatska sebi postavila? Ja sam rekao: "Tako da Bosnu i Hercegovinu s Hrvatskom vidimo što ranije Europskoj Uniji". On je ostao prilično iznenađen ali ja i danas tvrdim da je to pravi put. Mi smo komplementarne ekonomije, mi smo jedinstven ekonomski prostor i tako mora ostati. To je interes naroda s obje strane granice.

? **Koji su najveći gospodarski potencijali BiH i na koji način oni mogu potaknuti jačanje političkih i ekonomskih veza između Hrvatske i BiH?**

- Mogu jako potaknuti te veze. Bosna i Hercegovina ima ono što ima i Hrvatska, a to je voda. BiH ima energiju, što je vrlo bitno. Rat je, nažalost, nanio najteži udarac BiH kada je riječ o ljudskom potencijalu. Tehnička inteligencija iz Bosne i Hercegovine razasuta je diljem svijeta. Ovisno o tome koliko se uspijeva napraviti spona između ljudi koji su radili u Čajevcu, Energoinvestu, Unisu itd., kojom se brzinom njih bude moglo vratiti i inkorporirati u novi razvoj BiH, u tome će biti najveći potencijali, jer u ljudima je i bio najveći potencijal BiH.

Dakle, uz pretpostavke vode, energije i tog ljudskog potencijala, naročito tehničkog kadra, što treba posebno naglasiti, BiH ima dobru perspektivu. Naravno, perspektiva je i u onim drugim segmentima koje svi danas želimo koristiti, od drvne mase do turizma. Ali, mislim da je okosnica u energiji, vodi i ljudima, da je u tome snaga BiH.

? **Predsjednik ste Hrvatske gospodarske komore u svom četvrtom mandatu. Što ste**

dosad konkretno uradili za jačanje ekonomskih veza između Hrvatske i BiH?

- Dolaskom u Sarajevo u BiH 1996., o čemu sam već govorio, ujedinili smo bosanskohercegovačko tržište, barem iz perspektive hrvatsko-bosanskohercegovačke gospodarske suradnje. Nadalje, ojačali smo do razne najiskrenijeg prijateljstva odnose sa kantonalnim, odnosno županijskim komorama sa obje strane granice. Ovi naši susreti danas, rekao bih, najiskrenijih prijatelja, ljudi koji potpuno razumiju jedni druge, koji zajedno surađuju na nizu projekata, to je možda najveći doprinos. Jer se ljudi osjećaju komforno. Sasvim svejedno je li riječ o rubnim ili središnjim kantonima u BiH ili županijama u RH, ta se suradnja odvija izvanredno. Vi znate da smo mi Mostarski sajam bezrezervno podržavali od samih početaka, vjerujući da je to pravi put za jačanje međusobne suradnje. Podržavali smo Sajam u Zenici, želeći isto tako produbiti suradnju.

Naročito mi je važna ova međugranična županijsko-kantonalna suradnja. Ona je iznimno značajna, ključna, jer smo tim potezom izbrisali granice u mentalnom smislu a one su najjače. Crte na mapama se još nekako svladaju ali one u glavama su problem a mi taj problem nemamo. Poslovni rezultati najbolje govore.

? **Rekli ste da je Hrvatska suočena s gospodarskim problemima. Prema dostupnim informacijama, gradnja Pelješčkog mosta je prolongirana. Što mislite, da li bi se gradnja tog mosta mogla odraziti na odnose Hrvatske i BiH?**

- Ne, ni govora. Hrvatskoj nitko ne može odreći pravo da spa-ja svoj teritorij. Kao što hrvatska politika ne bi bila pametna kada ne bi nastavila gradnju Jonske autoceste, dio koji će ići kroz Neum i većim dijelom kroz BiH. To je nešto što je nužno napraviti. Na taj način se ništa ne oduzima BiH.

ski temeljni interes. I neću se nikada umoriti u borbi da to tako bude.

? **Ovlasti predsjednika RH nisu tako velike, ali što bi Vi kao predsjednik države prvo uradili na vanjskopolitičkom planu?**

- Ne slažem se s tvrdnjom da ovlasti predsjednika RH nisu velike, o čemu se u Hrvatskoj često govori. Jer, ovlasti predsjednika države su velike. Hrvatski predsjednik je po Ustavu RH odgovoran za funkcioniranje vlasti, dakle, sustava države u cjelini. Predsjednik Republike može intervenirati u svim segmentima, gdje procijeni da država ne stoji dobro i gdje sustav državne vlasti ne funkcionira. Ne intervenira izravno, ali ima mehani-

ključnih ljudi koji su odgovorni za te sektore, da krenu u tom pravcu.

Ogroman potencijal

? **Izjavili ste da rad mora postati temelj vrijednosti. Ako postanete predsjednik Republike kako ćete ovu zamisao provesti u djelo?**

- Kao pojedinac, čovjek sam ne može ništa. Ali, kada je na čelu skupine ljudi, kao netko tko je motivator, može napraviti puno. Radi se o porukama koje šaljete. Kao kada promatrate neki show, pa kada reflektor obasja izvođača, onda mu dajete posebni naglasak. Ista je stvar s riječima i pojavama. Onoga trena kada osvjetlite neku pojavu, ona dobiva potpuno drugu dimenziju. Kako se

kriza bude produbljivala, ljudi će biti sve više svjesni da se krediti moraju vratiti, da čovjek suštinski nije slobodan kada se ujutro budi s minusom na tekućem računu, da mi živimo često iznad svojih mogućnosti ili nas ekonomske prilike dovedu u poziciju da smo prisiljeni živjeti iznad stvarnih mogućnosti. Ovakva situacija negativno se odražava na opće psihičko stanje pojedinca, koje se vrlo lako prenosi na kolektivitet.

Kada počnete razgovarati s ljudima osjeća se psihoza beznađenosti a to je ono što ja kao građanin ove zemlje ne želim dopustiti. Moj narod i moja zemlja imaju toliko potencijala da bi mañodušan stav bio poraz za mene kao pojedinca. Ne govorim sada u kapacitetu predsjednika države, nego ne želim živjeti u zemlji koja je bogata, a ima takav odnos prema budućnosti.

? Kada ste objavili svoju kandidaturu, izbrisali su Vas iz HDZ-a čiji ste bili član. brojna reagiranja traju i dalje. Kada Vi pogledate Vaše konkurente, tko Vam je najsimpatičniji ili, tko Vam je najveći rival?

- Ako uspijem unijeti energiju u ljude, ugraditi im vjeru da oni mogu sami, svojim radom i indi-

vidualnim naporom napraviti određeni, kvalitetni iskorak zahvaljujući kojem ćemo sutra živjeti bolje, onda ja stvarno nemam konkurenta. Cijela moja priča nije da se ja mjerim s drugim konkurentima nego da pokušam što kvalitetnije komunicirati s građanima. Ljudima ovdje treba motivacija, treba im pokazati da se može, da mi sada znamo kuda idemo, da nismo zemlja bez alternative. Ključno je ljudima vratiti povjerenje u vlastite snage, to im je najpotrebnije. Ovaj narod ima silnu energiju. Da nisam bio svjedok 90-te i svih onih godina u kojima smo se borili za samostalnost, možda bih sumnjao. Ali, ja sam bio svjedok energije jednog naroda kada iz ničega stvara sve. Upravo to se sada mora dogoditi na gospodarskom planu. To je moj izazov i ako me pitate tko mi je najsimpatičniji u

“
BIH KAO I HRVATSKA
Bosna i Hercegovina je druga država mog naroda, ili jednako država mog naroda kao što je i hrvatska država

”

“
PODJELA BIH
Kada je 1996. avion sa sto hrvatskih direktora dva sata kružio iznad Sarajeva jer nas francuska kontrola leta nije htjela pustiti da sletimo, mislim da smo tada zapravo slomili podjelu Bosne i Hercegovine

ovoj kampanji, odgovor je: moj narod.

? Zna li da Vas zovu Lijepi Nadan?

- Znam, to mi nije baš previše drago. Kada sam prvi put dobio takav jedan, recimo, "kompliment" onda sam shvatio kako je ženama kada im se daju komplimenti reda radi. Otada ženama više ne dijelim olako komplimente.

Šetnja kroz BiH

? Svi predsjednički kandidati najavili su da će prošetati kroz BiH, planirate li i Vi uskoro dolazak?

- Hrvatska gospodarska komora ima svoje predstavništvo u Sarajevu i područne urede u Mostaru i Banjoj Luci, moja je obveza posjećivati ih, stoga ću u okviru tih obveza i već najavljenih gospodarskih skupova sigurno dolaziti u BiH. Međutim, kampanje u onom klasičnom smislu neće biti. Što ne znači da, kao i svi u Hrvatskoj, ne računam i na glasove bosanskohercegovačkih Hrvata, odnosno građana Hrvatske koji žive u BiH. Ali, u ime stabilnosti naših odnosa, želim pridonijeti stabilizaciji odnosa u BiH. Ključna poruka koja je važna Hrvatima i građanima Hrvatske koji žive u BiH jest da vodstva njihovih stranaka su ona koja najbolje brane interese hrvatskog naroda u BiH. Po Ustavu RH, trajna obveza Hrvatske je da pomogne sve svoje građane izvan zemlje, pogotovo bosanskohercegovačke Hrvate koji su konstitutivni narod u BiH. Bosna i Hercegovina je druga država mog naroda, ili jednako država mog naroda kao što je i hrvatska država.

Dakle, i nezavisno od Ustava, ja ću rado pomagati kao i do sada, ali se snaga bosanskohercegovačkih Hrvata mora manifestirati kroz snagu njihovih političkih rukovodstava u BiH bez tutorstva, jer su dosad tutorstva iz Zagreba nanijela veliku štetu hrvatskom narodu u BiH. To vodstvo mora biti autentično, snažno, izraz volje naroda i mora korespondirati s vremenom u kojem živimo.

? Nakon objave kandidature, neprestano ste u fokusu zanimanja medija, od osam sati ujutro dajete intervjue, o Vama se svašta piše i govori. Kako sve to podnosite?

- Kao što sam već rekao, u politici sam bio u doba stvaranja države, ali odmah nakon rata, doslovno, niti 20 dana nakon završetka ratnih operacija u Hrvatskoj napustio sam politiku, barem onu aktivnu, i vratio se gospodarstvu. Međutim, uvijek dijelom ostanete u javnosti. Ako ništa drugo, kao predsjednik Hrvatske gospodarske komore. Tako da mediji i ta izloženost javnosti nisu nešto što mi je strano, no razvio sam vještinu selekcije. Ne mogu kazati da me nešto lijepo ne razveselilo a nešto ružno ne rastuži. Ljutim se manje. Naučio sam da se u politici ne smijete ljutiti jer ako se počnete ljutiti izgubili ste bitku. Ovaj interes je nešto intenzivniji nego inače ali je, recimo, nešto već viđeno.

Jadranka Dizdār